

Historische Vereniging Oud-Beijerland

*Opgericht 30 september 1997
Beschermheer F.A. baron van Tuyll van Serooskerken
Ambachtsheer van Oud-Beijerland*

website: www.hvobl.nl

jaargang 23 september 2020 nummer 80

Bestuur

P.J. in 't Veld, *voorzitter*
(0186) 61 75 23

A.W. de Groot, *secretaris*
Willem Vrijlandstraat 75,
3262 GN Oud-Beijerland
mail: a.groot21@upcmail.nl
(0186) 61 54 25

H.M. Dijkstra, *penningmeester en
ledenadministratie*
mail:
historischeverenigingobl@gmail.com
(0186) 61 69 06

L. van der Meer, *lid*
(06) 43 89 41 14

Redactie Beijerlandsche Berichten

Pieter Jan in 't Veld
Jan Paul van der Spek

Beijerlandsche Berichten verschijnt 4 x per jaar

Ons archief, het
Historisch Informatie Punt (HIP)
is gevestigd in de
Openbare Bibliotheek
Steenenstraat 24, Oud-Beijerland
Open: elke 2^e donderdag van de
maand van 14.00 tot 16.00 uur.
Buiten deze tijden contact:
A. van den Berg (0186) 61 42 40

Contributie
Minimaal € 10,- per jaar

Rekeningnummer
NL16 RABO 0351 187 103
t.n.v. HVO, Oud-Beijerland
Buiten de regio wordt de
Beijerlandsche Berichten per post
verzonden en brengen wij € 4,-
kosten in rekening

ISSN 2210-8645

Inhoudsopgave

Van de Bestuurstafel	3
Oost Voorstraat 38 – 39 <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	4
Carel Vosmaer <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	7
Malle Magda <i>Kees van Pelt</i>	11
Aanwinsten vanaf 1 mei 2020 <i>Alie van den Berg</i>	15
Collectie Buitendijk	17
Zomaar een foto <i>Pieter Jan in t Veld</i>	19
<i>Oude Kranten.....</i>	22
Oud-Beijerlandse jongens in de Franse tijd (2) <i>Jan Paul van der Spek</i>	23

Bert Roos
ARCHITECTUUR

Een all-round architectenbureau, inzetbaar
voor bouw en verbouw, renovatie en restauratie
in alle segmenten van de woning- en utiliteitsbouw.

West-Voorstraat 25 B 3262 JP Oud-Beijerland T: 0186 614 157
M: 06 538 382 17 E: b.roos@bertroos.nl www.bertroos.nl

Van de Bestuurstafel

Corona

Corona maakt het leven anders; het nieuwe normaal heeft zijn intrede gedaan. En dat zal nog wel enige tijd aanhouden. We gaan in ieder geval kijken of het verantwoord is het Historisch Informatie Punt in september op afspraak open te stellen, zodat de 1,5 meter en andere coronamaatregelen gehandhaafd kunnen worden.

Collectie Buitendijk

De afgelopen tijd hebben we benut om de fotocollectie van Joris Buitendijk verder te digitaliseren. Van de 375 fotoboeken zijn er nu ruim 200 (ca. 20.000 foto's) klaar en gearriveerd in de Cloud van de vereniging zodat - indien nodig - de foto's direct digitaal zijn in te zien.

Al enkele maanden sturen we het wekelijkse "pareltje" uit de fotocollectie van Joris Buitendijk rond. Buiten onze leden (waarvan we het mailadres hebben) zijn er ruim 80 mailadressen van mensen die hier ook belangstelling voor hebben. Mogelijk kunnen zij toekomstige leden worden. Ook hebben we gemerkt aan de vele positieve reacties dat de wekelijkse pareltjes zeer op prijs worden gesteld. Sommigen sturen ze weer door aan anderen. Een goede zaak.

Monumentendag en jaarmarkt 2020

Bij het schrijven van dit stukje is het duidelijk dat de jaarmarkt niet doorgaat. Eerder hebben wij al besloten dat het niet verantwoord is om hieraan deel te nemen, om de gezondheid van onze leden niet in gevaar te brengen. Ook zal de open monumentendag op 12 september er anders uit gaan zien. Om die reden hebben wij - in plaats van het wekelijkse "pareltje" - 25 monumenten digitaal onder uw aandacht gebracht. Op deze manier willen we op bescheiden wijze toch iets aan open monumentendag doen.

Oost Voorstraat 38 – 39

Pieter Jan in 't Veld

Inleiding

Enkele maanden geleden betrof onze adverteerder Wijntje de panden Oost Voorstraat 38- 39. In dit artikel gaan we in op de historie van deze panden.

Oost Voorstraat 38

Volgens de '*oorspronkelijk aanwijzende tafels*' is het pand in 1829 in eigendom van de rentenier Willem Gibo, kort daarop verkoopt hij het pand aan de koopman Willem van der Linden Arys.

Of deze het pand zelf bewoonde is nog niet gevonden.

De oudst gevonden bewoner is in 1840 een zekere B. Molendijk.

Als Willem van der Linden in 1874 overlijdt komt het in eigendom van zijn zoon Adrianus van der Linden, hij overlijdt op 19 juli 1897.

Op een veiling op 8/15 september 1897, in opdracht van de erfgenamen van Adrianus van der Linden is het pand voor f 2.110,- verkocht aan de bakker Cornelis Boender. Het pand is dan verhuurd aan de koopman Pieter van der Linden Jacobsz. Hij drijft in het pand een handel in boter en kaas. Als hij omstreeks 1911 vertrekt naar de Polderstraat (nu Adm. De Ruyterstraat), wordt het pand verhuurd aan P.A. Kouwenhoven van hem weten we verder niets, hij woont kort in het pand. We weten wel dat in 1913 zich hier vestigt de kapper Leendert Letterman, later overgenomen door zijn zonen Bas en Cees.

Zij zullen tot 1979 het kappersvak in dit pand uitoefenen. Het pand komt dan in eigendom van Andre Verhoeven, hij begint hier een winkel in radio en televisie. In 1981 is hij al weer vertrokken en komt in het pand Joop van den Berg met zijn tapijtenhandel. In 2003 komt in het pand de hypotheekwinkel van Ben Hoppener. later zit hier nog een korte tijd een winkel in woonaccessoires.

In 2016 wordt het pand samengevoegd met Oost Voorstraat 39.

Oost Voorstraat 39

Volgens de eerder genoemde oorspronkelijk aanwijzende tafels is het pand in 1829 eigendom van de bouwman Klaas Schelling. Het is een woonhuis met daarachter een tuin.

Aangemerkt in het Kadaster, als Grimhoek 63. Wie er op dat moment in het pand wonen is nog niet gevonden. Kort daarop komt het pand in eigendom van de uit

Maasland afkomstige smid Cornelis Jansz. van Dijk en begint hier zijn smederij, na zijn overlijden op 26 november 1861, neemt zijn zoon Jan van Dijk de smederij over. Het pand wordt dan aangemerkt in het Kadaster, als Lange Voorstraat wijk A no. 35.

In 1877 wordt de smederij verkocht aan grof en hoefsmid Johannes Kimmel. In 1906 verkoopt Johannes Kimmel de smederij aan de uit Dirksland afkomstige Johannes Labeur, als Johannes Labeur op 3 januari 1921 overlijdt zet zijn weduwe Lena Roodzand de smederij voort samen met de knecht Elizabertus Tuk, die inwoont bij het gezin Labeur. Omstreeks 1937 neemt Elizabertus Tuk de smederij over. Als hij op 5 augustus 1942 overlijdt zet zijn weduwe Elizabeth Rosmolen de smederij voort. Als later de zonen Bas en Jan in de zaak komen gaat men zich buiten de kachels ook toeleggen op de verkoop van witgoed in het pand wat nu in gebruik is van de HEMA.

Bas Tuk blijft nog tot in 1974 in de smederij werken. Dan wordt de smederij verbouwd tot woonhuis voor Bas Tuk. En komt er een eind aan een lange tijd dat hier een smederij was gevestigd. In 2010 wordt het pand weer verbouwd als winkel achtereenvolgens tijdelijk in gebruik bij George tweewielers en lederwaren Duifhuizen.

In 2016 samengevoegd met Oost Voorstraat 38 en korte tijd in gebruik bij "Op is Op". Op 7 juli 2020 opent in het samengevoegde pand, komend van West Voorstraat 14, Wijntje zijn nieuwe witgoedwinkel.

B A Z Z
Jeans & Casual

Oost-Voorstraat 27-28, Oud-Beijerland
www.bazzcasual.nl

www.makocleaning.nl

mako
cleaning service

Schoonmaak-onderhoud
Glazenwasserij
Gevelrelniging
Graffitiverwijdering

L.J. Costerstraat 4 • Oud-Beijerland
Telefoon 0186 - 619 500

Carel Vosmaer

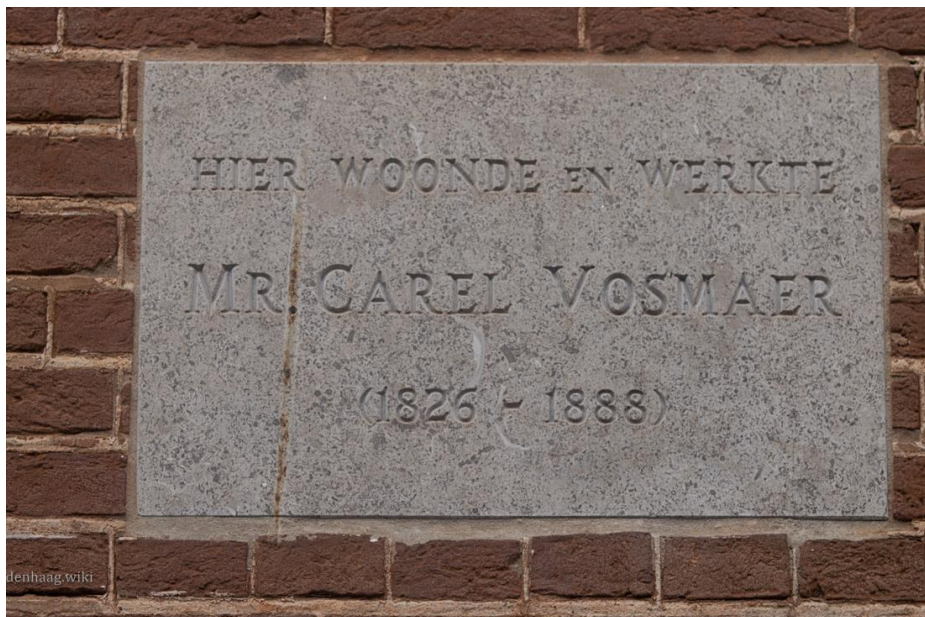
Pieter Jan in 't Veld

Bij ons onderzoek naar de schutterij van Oud-Beijerland komen we de naam tegen van de 2e luitenant C. Vosmaer. Dit is geen van oorsprong Oud-Beijerlandse naam. Om iets meer te weten te komen over deze 2e luitenant gaan we op onderzoek. Het blijkt te gaan over Carel Vosmaer, geboren 20 maart 1826 in Den Haag.

Trouwt op 31
augustus 1853
(akte 498) in Den
Haag met de op 12
maart 1825 in Den
Haag geboren
Jonkvrouwe
Abrahamina
Cornelia Charlotte
Georgette Clant.

Carel Vosmaer is
advocaat in Den
Haag tot 1853. Dan
wordt hij Bij
Koninklijk Besluit
van 17 mei 1853,
no. 46 benoemd tot
griffier bij het
kantongerecht
Oud-Beijerland. En
zo maakte hij
kennis met ons
dorp.
Eerst woonden het
gezin Vosmaer
nog in Nieuw-
Beijerland waar

de Ruyterstraat 73, 's-Gravenhage

zoon Gualtherus Carel Jacob op 29 augustus 1854 (akte 38) werd geboren. Spoedig gaat het gezin in Oud-Beijerland wonen waar zoon Jacob George Alexander op 6 augustus 1855 (akte 100) werd geboren, deze zoon overleed na 4 weken op 30 augustus 1855 (akte 102).

In oktober 1853 werd Carel Vosmaer benoemd tot 2e luitenant van de schutterij. Hij zou niet lang griffier van het Oud-Beijerlandse kantongerecht blijven, want hij maakt al snel carrière bij justitie.

Bij Koninklijk Besluit van 6 februari 1856, no. 49 wordt hij benoemd tot substituut-griffier bij het Provinciaal gerechtshof in Den Haag. Later in 1866 volgt zijn benoeming als substituut- griffier bij de Hoge Raad. Hij zou daar tot 1873 blijven. door het overlijden van zijn moeder en de erfenis stelt hem in staat om zich vervolgens geheel te gaan wijdden aan de kunst en letteren.

Sinds 1864 was hij al kroniekschrijver van het Nederlands literair tijdschrift "De Nederlandsche Spectator" hij schrijft daar onder pseudoniem "Flanor".

In 1873 werd hij er redacteur, in tal van tijdschriften publiceerde hij proza en poëzie, later gebundeld in “vogels van verschillende plumage”.

Verder vertaalde hij Griekse drama's en schreef zelf een roman met als titel: “Inwijding”. En tal van reisverhalen.

In 1888 werd Vosmaer ziek, hij ging voor herstel naar Zwitserland en overleed daar op 12 juni 1888. Hij werd begraven op het kerkhof van Montreux.

De waterbron in het Scheveningse bosje

Ter nagedachtenis aan hem is in 1890 een waterbron opgericht in het Scheveningse bosje, naar ontwerp van de kunstenaar Lourens Alma Tadema met een borstbeeld door de kunstenaar Johan Philip Koelman.

Deze waterbron is in 1944 wegens onherstelbare schade afgebroken.

In zijn geboortehuis in de Ruyterstraat 73 in Den Haag is een gedenksteen geplaatst.

In verschillende gemeenten is een straat naar mr. Carel Vosmaer vernoemd.

Wie meer wil weten over deze griffier bij het Oud-Beijerlands Kantongerecht, zou eens op internet moeten kijken.

DUIFHUIZEN

Tassen & koffers

Voor een onafhankelijk

Hypotheekadvies

Neem contact op met John van Helden 0186-634214

j.vanhelden@schepassurantien.nl www.schep-assurantien.nl

kooiman
AUTOBEDRIJF

Malle Magda

Kees van Pelt

Het is januari 1622 en het vriest dat het kraakt. De lantaarnopsteker heeft de lampen al aangestoken. Die geven maar net voldoende licht om in het donker je weg te kunnen vinden. Een kromgebogen figuur schuift langs de huizen. Het is een oude vrouw in donkere kleding. Haar hoofd verbergt ze in de hoofdkap van haar mantel. Het is Magdalena van 't Spui. Slechts een klein aantal, oudere, Oud-Beijerlanders kennen de oorsprong van haar naam.

Op een warme zomerdag had men haar gevonden in een rietkraag langs het Spui. Ze bleek buiten kennis. De man die haar vond, had de chirurgijn er bij laten roepen. Die kwam snel en legde haar na een kort onderzoek op haar zij. Hij duwde een aantal keren met kracht in haar maagstreek waarna ze enorm veel water uitbraakte. Kort daarna kwam ze bij kennis. De schout bepaalde dat ze niet naar het weeshuis zou gaan maar dat ze zou worden grootgebracht door Anthonis en Lijzebet Breevaert. Hij gaf haar de achternaam Van 't Spui en de dolgelukkige Anthonis bepaalde dat haar roepnaam Magdalena zou zijn. Het moet worden gezegd; al snel had ze het Beijerlands onder de knie en het was absoluut niet te horen dat dat niet haar moedertaal was.

Ze groeide op in het huisje van Anthonis en Lijzebet. Die maakten zich wel eens zorgen over Magdalena. Het leek of ze nooit echt gelukkig was. Er leek iets in haar te ontbreken. Maar wat? Ze wisten het niet. Gek genoeg sprak Magdalena nooit over haar verleden. Alsof ze met het uitspugen van het Spuiwater ook haar levensverhaal had uitgebraakt. Na jaren legden Anthonis en Lijzebet zich neer bij het feit dat ze waarschijnlijk nooit achter haar afkomst zouden komen. In de jaren die volgden overleed Anthonis en al kort daarna Lijzebet. Magdalena erfde het kleine huisje in de Nobelstraat en hield haar hoofd boven water door als huishoudster bij Jacob Arensz. Coelbier, een rijke vlasboer, te gaan werken. Maar nu, vele tientallen jaren na het overlijden van Anthonis en Lijzebet, noemde niemand haar nog Magdalena. Iedereen kende haar als Malle Magda. Hoe dat kwam? Magdalena was op zekere dag door Coelbier gevraagd een tonnetje zoute bonen weg te brengen naar Brechtgen Hendriksdochter die in de polder woonde. Het was echter al behoorlijk donker en erg blij met het verzoek was ze dan ook niet. Daar kwam nog bij dat ze een vreselijke hekel aan haar baas had. Ze kon hem niet luchten of zien. Hij had namelijk de vervelende gewoonte om luidruchtig te puffen als hem iets werd gevraagd. Na elke vraag: "Pfff!" Alsof alles

wat je vroeg hem te veel was en iets anders scheen hij niet te kunnen. Als Magdalena vroeg of er hout op het vuur mocht; “Pfff!” Als ze vroeg of ze wat eerder naar huis mocht: “Pfff!”

Vroeg ze welke groente ze moest koken: “Pfff!” Altijd dat gepuf. Waar ze ook van walgde waren de lange nagels aan zijn rechterhand. Hij miste bovendien aan die kant z’n duim en z’n pink dus zaten er maar drie vingers aan die hand. Daardoor leek het meer op een klauw dan op een hand. Natuurlijk kon Magdalena niet weigeren het vaatje weg te brengen. Toen ze wegging was haar baas er zelf; hij had het vaatje voor haar klaar gezet in de keuken. Magdalena besloot via het Dievenpadje naar de boerderij van Brechtgen te lopen. Het was aardedonker en het regende pijpenstelen. Het onweer maakte het bovendien onheilspellend. Magdalena besloot er flink de vaart in te zetten. Wat er vervolgens is gebeurd weet niemand dan Magdalena alleen. En de dader. De vrouw van Coelbier wilde net naar bed gaan toen er hard op de deur werd gebonsd. Toen ze de voordeur opende, schrok ze zich een ongeluk. Voor haar stond Magdalena. Haar lijkwitte gezicht zat helemaal onder het bloed. Haar kleding was kletsnat en hing aan flarden om haar schouders. Plukken haar waren uit haar hoofd getrokken. Haar rechteroog leek totaal te zijn verdwenen. Het was nog slechts een bloederige massa. Ze was totaal overstuur en hilde onbedaarlijk. Snel trok vrouw Coelbier haar naar binnen en bracht haar naar de keuken. Daar waste ze Magdalena’s gezicht. Toen haar gelaat schoon was, waren er drie afschuwelijke krassen te zien. Ze liepen van haar linkeroog schuin naar beneden naar haar rechteronderkaak. De littekens waren wel vijf duim lang en minstens een duim diep! Vrouw Coelbier vroeg Magdalena ontelbare keren wat er was gebeurd. Maar die zweeg. Ze hilde alleen maar. Nadat haar bazin haar schone kleren van haarzelf had aangetrokken, verliet Magdalena het huis. Om er nooit meer terug te keren.

Vrouw Coelbier vroeg haar de weken daarna nog wel een aantal keer waarom ze niet meer bij haar en haar man wilde werken maar Magdalena hulde zich in stilzwijgen. Korte tijd later verliet ze haar huisje in de Nobelstraat en ging ze in een armetierig hutje aan de Bosseka wonen. Het zwarte lapje voor haar rechteroog zorgde er, samen met de drie littekens, voor dat ze er enorm afschrikwekkend uitzag. De kinderen uit het dorp gingen wel eens naar haar hutje toe. Ze gooiden dan met kluiten en scholden haar uit voor heks. Om vervolgens zo hard ze konden weg te rennen. Er werd in het dorp verteld dat ze

de kleine Wouter Spek, het zoontje van Willem Spek, had blind gemaakt door hem lang in zijn ogen te kijken. Hij had haar uitgescholden voor toverkol. Opvallende was dat ze tegen niemand een woord sprak. Al snel ging men haar dan ook malle Magda noemen.

Op een ochtend in juni 1622 werd er opnieuw iemand gevonden in een rietkraag langs het Spui. Het bleek dit keer een man te zijn. Aan het lichaam ontbrak een hoofd. Aan de bezittingen in zijn broekzakken kwam men er al snel achter dat het Jacob Arensz. Coelbier was. Het was een raadsel waar zijn hoofd was gebleven. De schout riep de chirurgijn er bij om het lichaam te schouwen. Deze vertelde dat het hoofd op brute wijze van de romp was gescheiden. Waarmee dat was gebeurd was voor hem een raadsel. Men begroef het lichaam van Coelbier in de kerk.

De dag na de begrafenis van Coelbier gebeurde er iets opmerkelijks.

Metselaar Jan Beckaf was op dat moment aan het werk aan een huis aan de Korte Voorstraat. Op nummer twaalf. De eigenaar vond de voorgevel wat zijn woning wat kaal en hij wilde die opsieren met drie gebeeldhouwde kinderhoofdjes. Beckaf kreeg de opdracht, hij plaatste een steiger voor het huis en metselde vervolgens het eerste kinderkopje aan de linkerkant in de gevel. De volgende dag zou hij de andere twee plaatsen. Toen hij de volgende morgen op de steiger stond om de twee andere kinderkopjes op de gevel te plaatsen, bleek dat het middelste kinderkopje al was aangebracht. Het was voor hem een volslagen raadsel hoe dat daar was gekomen. Hij had de vorige avond behoorlijk wat gedronken. Hij was nog niet echt nuchter en hij ging er van uit dat hij niet meer wist wat hij de vorige dag had gedaan. Hij plaatste het derde kinderkopje aan de rechterkant van de gevel en brak de steiger af. Omdat hij het toch wel wat vreemd vond, vertelde hij het gebeuren enkele weken later Gerrit Corstens. Corstens was op een avond gaan kijken bij het huis. Hij had zich verbaasd over het feit dat het middelste kinderkopje er zo ouwelijk uit zag en vreemd keek. Het leek ook groter dan de buitenste twee. Maar het allervreemdste was nog wel wat er gebeurde toen hij zich omdraaide om verder te gaan. Hij was zich lam geschrokken! Duidelijk klonk het: "Pfff!" "Pffff!" Hij had omhoog gekeken wie er had gezocht maar er was niemand te zien. Hij was van angst hard weggerend naar "De Drie Nobelen" in de Nobelstraat. Daar had hij zoveel brandewijn gedronken dat men hem met twee man thuis moest brengen. Toen hij de volgende avond aan de overkant van de Vliet liep, zag hij dat Magdalena voor het huis stond waar hij de vorige dag zo hard was geschrokken. Ze keek omhoog

en liep vervolgens krijsend van het lachen door. Magdalena stopte even op het houten heultje dat over de Vliet was gebouwd en keek nog eens om om naar Korte Voorstraat twaalf. “Pfff”, klonk het vanaf de gevel. Magda rustte wat uit tegen de reling van het houten heultje. Die bleek vermolmd en kon haar gewicht niet dragen. Er klonk een luid gekraak! Daarna een hevig gespartel. Het duurde slechts kort... toen sloot het water zich boven Malle Magda's hoofd en werd het stil. Corstens liep snel door.

Het verhaal gaat dat als je 's nachts op de brug voor het Oude Raadhuis heel goed luistert, je de lach van Magda nog kunt horen. Hetzelfde geldt voor het gepuf even verderop op Korte Voorstraat twaalf. Echter alleen bij volle maan en als het doodstil is.

H. HOOGVLIET totaalonderhoud

Schilderwerken, van advies tot een uitstekend eindresultaat

Voor al uw glas- en schilderwerken krijgt u bij ons vakkundig advies. Dankzij onze ervaring en kennis van nieuwe materialen en producten kunt u vertrouwen op een uitstekend eindresultaat. Uiteraard met erkende AF-garantie.

Kies voor kwaliteit! www.hhoogvliet.nl

gevestigd te Spijkenisse en Oud-Beijerland
Randweg 1 • 3201 VN Spijkenisse
T: 0181 - 61 54 54 • F: 0181 - 61 58 19

**Brood- en banketbakkerij
Voordijk b.v.**

Molendijk 44 | Emmastraat 8b
Oud-Beijerland | Heinoord
T 0186-612592 | T 0186-602086

bestelling@bakkervoordijk.nl
www.bakkervoordijk.nl

Aanwinsten vanaf 1 mei 2020

Alie van den Berg

Boeken

- B-V-020 "Bakkie met herinneringen", uitgave van Welzijn Hoeksche waard, 2015, verzamelde verhalen
- B-O-048 "De Oranjebevrijdingstocht", vlag door de H.W. 1946-1960 – " Het monument voor de gevallen" 1940-1945 in de H.W.
(Federatie van Oranjeverenigingen)
- B-O-049 "Alles Kids", ontmoeting tussen culturen, Irene Grootenboer-Rodenburg e.a. i.s.m. Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid.
- B-D-009 "Hebbie 't al gehoord", door Nel Andeweg, Hoeksche Waardsche verhalen, uitg. Deboektant, 2004.
- B-D-010 "Damme dat nog beleve magge", door Arie van Zanten, Hoeksche Waardsche verhalen in streekdialect, uitg.Deboektant,2006.
- B-D-011 "'t Goddeloze durp" door Arie Biemans, Hoeksche Waardsche verhalen in streekdialect, uitg. Deboektant,2005.
- B-V-017a Voetbal- 45 jaar O.S.V.
- B-Z-003a 50 jaar Zinkwegse Boys, Oud-Beijerland

Via P.C. van der Linden – Diverse gevel-overzichtfoto's o.a. Beneden Molendijk (noord- en zuidzijde), Bierkade/Scheepmakershaven, Gedempte Spui, Ooststraat (noordzijde), Peperstraat (noord- en zuidzijde), Nobelstraat 1t/m21

Brievenboeken van Postdirecteur - sept 1882-dec 1883, 1885 en 1889

5 notariële akten van pand Oostdijk 61-63

1 notariële akte van pand Oostdijk 46

2 notariële akte van pand Oostdijk 59

3 notariële akten van pand Oostdijk 28

6 notariële akten van gronden in de Oosterse Gorzen

Opschrijfboekje fa. Vogelaar en diverse foto-negatieven

**...ook u kunt
geld verdienen
voor uw club,
vereniging
of ...!**

**Bent u lid van deze club of vereniging?
Dan kunt u de clubkas flink spekken!**

Koopt of verkoopt u een huis via makelaardij De Jong of laat u uw huis door ons taxeren, dan keren wij een bonus uit op de rekening van uw club, vereniging of ... van uw keuze. Deze bonus kan wel oplopen tot € 225,- per klant!

Kom voor meer informatie vrijblijvend langs bij één van onze vestigingen of kijk eens op onze website: www.makelaardijdejong.nl

Makelaardij De Jong
West-Voorstraat 29
3262 JP Oud-Beijerland
Telefoon 0186-617555

Makelaardij De Jong
Pieter Repelaerstraat 61B
3297 BL Putterhoek
Telefoon 078-6736255

De actieve Makelaar

www.makelaardijdejong.nl

Particulier & Zakelijk | Verkoop | Aankoop | Taxaties | Hypotheken

Collectie Buitendijk

de schoorsteen van de Suikerfabriek (kort voor de afbraak)

IJzersterk in beton!

Corrosie, mechanische belasting, chemische aantasting, vorst, schade en slijtage. Er zijn tal van oorzaken waardoor de levensduur van beton kan worden verkort. Gevolg: betonrot, scheuren, afbrokkelend beton, uitgesleten dalen en waterplekken. Een gevaar voor elke betonconstructie. Sinke Betononderhoud waarborgt de kwaliteit van uw beton. Zakelijk en privé!

Onze diensten:

- Reparatie
- Renovatie
- Coating
- Injectie
- Grouting
- Reiniging
- Afwerking

Objecten:

- Bruggen
- Weg- & spoortunnels
- Viaducten
- Balkons
- Galerijen
- Erkers
- Trappen
- Lelalen
- Gebouwen
- Baragevloeren

Wat is uw zekerheid?

Wij staan garant voor maatwerk, hoogstaande kwaliteit en gedegen advies.

Waarom kiest u voor Sinke Betononderhoud?

U kiest voor ons vanwege onze brede kennis, expertise, kwaliteit en vakmanschap. Daarmee hebben wij in ruim 10 jaar tijd een gerenommeerde naam in de bouw opgebouwd.

Contact

Donkervoortlaan 12
3261 NE Oud-Belmerland
info@betonherstellen.nl

06-22912248

www.betonherstellen.nl

Zomaar een foto

Pieter Jan in 't Veld

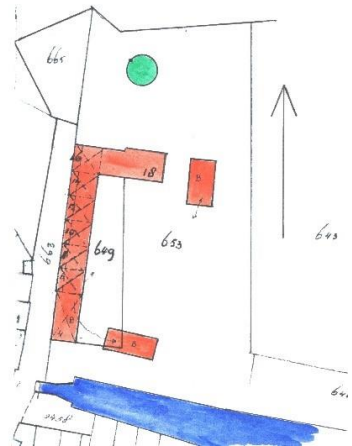

Uit de nalatenschap van Pieter Elizabertus Vogelaar kreeg onze vereniging o.a. een foto van een man in een boomgaard. We zien op de achtergrond de achterzijde van de inmiddels afgebroken panden

Scheepmakershaven 16 en 18. Rechts de inmiddels afgebroken woning van Gerrit Smit aan de Scheepmakershaven, daartussen nog net zichtbaar de

achterzijde van Oostdijk 71-73. Op het Kadasterkaartje uit 1971 staat de man, waarschijnlijk Pieter Vogelaar, ter hoogte van de groene stip.

Smid Pieter Vogelaar kocht in 1900 een stuk van een boomgaard in de Oosterse Gorzen van Anthonie Pieter Van Ooijen directeur van de

Twee foto's van zowel de achterzijde als de voorzijde. Omstreeks 1970

Stoombootmaatschappij "Oude Maas", voor f 500,- hier begon Pieter Vogelaar zijn smederij. In 1918 kocht Pieter Vogelaar van Jaapje Hoogenboom, weduwe van Anthonie Pieter van Ooijen de aangrenzende boomgaard in de Oosterse Gorzen. Omvattend de percelen sectie A no. 653- 649 (toen sectie A no. 589) voor f 1725,- later laat hij hier ook woningen bouwen. Pieter Vogelaar dreef hier zijn smederij en woont met zijn echtgenote Kadaster 1971 Elisabeth Smit op huisnummer 18. Twee foto's van zowel de achterzijde als de voorzijde ca. 1970. Bij raadsbesluit van 26 februari 1973 koopt de gemeente Oud-Beijerland de eigendommen aan de Scheepmakershaven van de erven Vogelaar. In de jaren daarna wordt het complex afgebroken t.b.v. de bouw van de woningen aan de Meestof in de wijk Oosters Gorzen. Op de oude foto is er duidelijk een hoogte verschil tussen de boomgaard en de woningen te zien, het hoogte verschil is er in de Meestof nog steeds.

Om het verhaal compleet te maken dreef Pieter Vogelaar nog een ijzerwinkel aan de Oostdijk 28 die hij overnam van zijn schoonvader Gerrit Smit, later voortgezet door zijn dochter Maartje Vogelaar. En een winkel in kachels was te vinden aan de Oostdijk 61-63.

Elektrotechnisch Buro Wijntje B.V.

Bij elektrotechnisch bureau **Wijntje** kunt u terecht voor al uw elektrotechnische installatiewerkzaamheden zoals onder andere:

- Licht- en kracht installaties
- Data netwerken • Noodverlichting
- Zwakstroom- en intercom installaties
- Keuren van elektrische apparaten
- Reparatie van witgoedapparaten
- Zowel voor bedrijven als particulieren

West-Voorstraat 14 3262 JP Oud-Beijerland 0186-612802 info@wijntjebv.nl www.wijntjebv.nl

§ De oolijke krieckenwachter.

Wie in deze dagen een wandeling of een fiets-tochtje in den omtrek van Oud-Beijerland maakt en daarbij de verschillende krieckenboomgaarden passeert, is ruimschoots in de gelegenheid de diverse geluiden en klanken op te vangen, waarmee de krieckenwachters hun vijanden, de spreekwien, trachten te verjagen. Nu en dan hoort hij plotseling een schot of een toet-toet-toet uit den hoorn, dan weer is het tsa, tsa, kss, kss of brrrr Soms denkt de wandelaar, dat de wachters onder elkaar verschrikkelijk ruzie hebben, zoodat er hooge woorden vallen; dan weer meent hij te doen te hebben met een wedstrijd in het luid roepen en schreeuwen, waarbij tegelijk een paar stevige, aan het eind dik uitlopende, knuppels boven de boomtakken uitvliegen. Daar hoort hij verwenschingen uiten tegen de vogels, alsof het groote, menschelijke misdadigers zijn.

Naar een dezer laatsten hebben we deze week met genoegen eenige oogenblikken staan luisteren. „Leelijke spreekw, wil je gauw weggaan? Hei! weg, zeg ik, of ik ga naar Van Raaij en laat potver-hier-en-daar proces-verbaal tegen je opmaken. Ga je nog niet? Moet ik er den Burgemeester soms nog bijhalen? Ga je, leelijkerd. Tsaah!!”

’t Is bepaald interessant, zoo’n wandeling.

Oud-Beijerlandse jongens in de Franse tijd (2)

Jan Paul van der Spek

Inleiding

Jan Jansz Verhagen (5 oktober 1789 - 27 november 1812)

Op maandag 5 oktober 1789 werd in Oud-Beijerland een jongetje geboren. De zondag daarop lieten zijn ouders Jan Arijksz Verhagen en Willemijntje Kooijman hem dopen in de Dorpskerk. Bij de doop kreeg hij de naam Jan. In dit gezin waren al eerder drie kinderen jong overleden. Toen Jan drie jaar was, werd er een zusje geboren, maar ook die stierf jong, zodat Jan als enig kind opgroeide. Toen zijn vader in 1794 overleed was Jan nog maar vijf jaar oud. Zijn moeder moest toen alleen de kost verdienen. Zij kreeg in dat jaar toestemming om brandewijn te tappen en koffie en thee te verkopen. Het zal geen vetpot geweest zijn. Een jaar later stierf ook zij. Jan bleef alleen achter, hij was toen nog geen zes jaar oud. Voor hij in 1811 opgeroepen werd voor de militaire dienst, was hij werkzaam geweest als bakkersknecht in Poortugaal. Jan arriveerde op 4 november 1811, net als een groot aantal andere Hollandse jongens, bij het 125e regiment infanterie. Aanvankelijk bleef hij in Nederland, maar eind juni 1812

N ^o 3666 (prénom) fils de né le 5 Oct 1789 à Oudbeijerland canton de Sassen département de la Sarthe de la Mayenne taille d'un mètre et 70 centimètres visage ovale front haut yeux clairs nez droit bouche droite menton rond cheveux blonds sourcils clairs marques particulières	Arrivé au Corps le 4 Oct 1811 enrôlé volontaire incorporé, venant d conscriit de l'an 10 remplaçant un conscriit de l'an du département d compris sur la liste de désignation du canton de Oudbeijerland sous le N ^o 22 son dernier domicile était à Poortugaal département de la Sarthe de la Mayenne profession. Boulanger	3 bat. 3 Comp.	del. del. 4 Oct 1811	Inscriit par le 1 ^{er} Br. Roussé le 7 Nov 1812 à la Bure. (Roussé)
--	---	----------------	----------------------	---

gegevens (matricule) van Jan Verhagen

vertrok ook Jan Verhagen met de *Grande Armée* van Napoleon naar Rusland. Begin oktober bereikte het regiment Smolensk. In november moest Napoleon zich terugtrekken. Daarbij moest het leger de rivier de Berezina oversteken. Dit lukte dankzij de inzet van veel Nederlandse geniesoldaten, die een tweetal bruggen in de rivier bouwden. Een achterhoede van het leger moest een Russische aanval op deze oversteekplaats opvangen. Dit was o.a. het 125^e regiment waarvan Jan Verhagen deel uitmaakte. Bij Borisov wisten zij een Russische overmacht meer dan een dag tegen te houden. Bijna het gehele 125^e regiment kwam hierbij om. Ook Jan Verhagen overleefde dit niet. Op 23 jarige

leeftijd kwam hij om. Hoe was het zover gekomen? Oud-Beijerlandse jongens als dienstplichtigen in dienst van Napoleon? Hieronder een korte geschiedenis.

De Conscriptie

Voor de Franse tijd bestond de dienstplicht niet. Het Hollandse leger onder de stadhouders was een beroepsleger. Voor een belangrijk deel gevormd door buitenlanders. Soms werden complete regimenten van buitenlandse vorsten gehuurd om zo nodig het land te verdedigen. Ook in de periode van de Bataafse Republiek (1795 tot 1806) was men niet tot dienstplicht overgegaan. Zelfs in de regeerperiode van koning Lodewijk Napoleon (1806 tot 1810) werd het niet ingevoerd, terwijl dat in veel aangrenzende landen, die zich onder de invloedsfeer van Napoleon bevonden, wel gebruikelijk was. Lodewijk Napoleon heeft dit steeds tegen weten te houden, ondanks het feit dat zijn broer keizer Napoleon hiervan een voorstander was. Het veranderde allemaal toen Napoleon in juli 1810 per decreet Holland tot een deel van het Franse keizerrijk maakte. Voortaan zouden hier de Franse wetten gelden. Ook de wet die de dienstplicht regelde. Het Franse conscriptiestelsel werd vanaf 1810 in de Hollandse departementen van kracht. Alle jongemannen in de leeftijd van 20 tot 25 jaar konden worden opgeroepen om te dienen in het

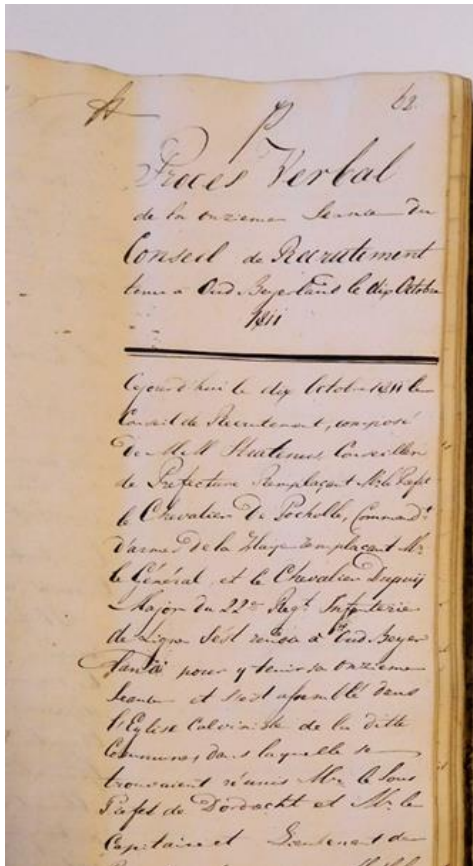

koning Lodewijk Napoleon

leger. In het begin leek het niet de bedoeling van Napoleon om hierbij tot het uiterste te gaan. De keizer wilde in het noordelijk deel van zijn rijk graag de rust bewaren. Aanvankelijk wilde hij van de jaarklassen 1808, 1809 en 1810 (dus de jongens die geboren waren in 1788, 1789 en 1790) slechts 1500 man per jaar oproepen en over het lopende jaar 1811 slechts 3000 man. Dat zullen er later wel meer worden!

Hoe werkte het?

De organisatie van de conscriptie berustte bij de Raad van Recrutering. Deze raad was per arrondissement samengesteld en bestond uit de onderprefect (in

arrondissement Dordrecht is dit Johan Repelaer van Molenaarsgraaf), een medicus en twee of meer rekruteringsofficiëren. Voor de trekkingsdag had de burgemeester een lijst opgesteld van de jongemannen die in aanmerking kwamen. Op de trekkingsdag moesten deze jongens een genummerd briefje uit een bus trekken (*tirage*). Een laag nummer betekende dat de *conscrit* vrijwel zeker dienst moest nemen, dienstplichtigen met een hoog nummer kwamen in het *depot* (reserve) terecht en hoefden voorlopig niet weg. Het was lastig in te schatten waar de grens kwam te liggen tussen de nummers die nog wel moesten dienen en zij die voorlopig gevrijwaard bleven van de conscriptie. De *conscrits* werden door de Raad van

Verslag Raad van recrutering

Recruteringgekeurd en ook eventuele vrijstellingen werden

na de *tirage* toegekend. Na vrijstelling of afkeuring vervielen de nummers en daar kwamen dus jongens met een hoger lotingsnummer voor in de plaats. Een *conscrit* (dienstplichtige) kon ontslagen worden van zijn verplichting als hij kleiner was dan 1,54 meter (4 voet en 9 duim) of lichamelijke gebreken had. Daarnaast konden *conscrits* “achteraan het depot” worden geplaatst, wat betekende dat ze als laatste, dus alleen in noodgevallen, zouden worden

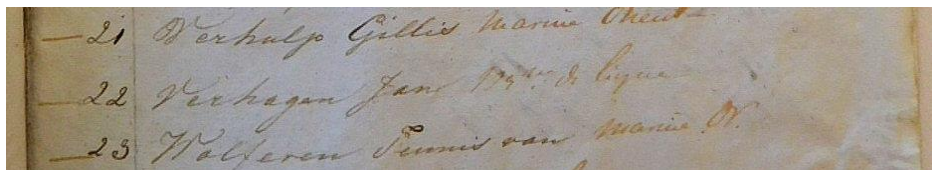
Conscrits van de klassen 1808, 1809, 1810 en 1811

Meeuwis de Reus	13-05-1788	Arie en Pieterella Westdorp
Pieter Kraaijo	02-06-1788	Cornelis en Maartje Graauw
Isaac Benne	05-08-1788	Pieter en Adriana Volker
Cent van Vliet	02-12-1788	Domis en Adriaantje den Broeder
Arij de Vos	18-05-1788	Gijsbert en Lena Verhagen
Arij van der Stoep	12-03-1788	Fleuris en Mari van Vuren
Hendrik B. Deijermans	28-12-1788	Antonie en Anna Chr. Breemer
Pieter H. Corbeau	01-01-1788	Louwis en Maria de Keijser
Jan Hoogwerf	02-08-1788	Hendrik en Fleurtje van der Spuij
Jan Sense	11-02-1789	Jacob en Neeltje Schaap
Bart van den Berg	15-03-1789	Joost en Hendrikje Houwenburg
Gerrit van Ooijen	05-07-1789	Gerrit en Adriana van der Bie
Jan Verhagen	05-10-1789	Jan en Willemijntje Kooiman
Pieter van der Stoep	19-10-1789	Fleuris en Jannetje Troost
Arie Meinster	23-10-1789	Jacob en Maria Bokhoven
Louwrens Baars	15-11-1789	Cornelis en Adriana Meinster
Jan Klein	27-12-1789	Paulus en Trijntje Hordijk
Wouter Holleman	29-02-1790	Jacob en Janna van der Saul
Laurens de Kievit	06-04-1790	Arie en Grietje Reedijk
Maarten de Reus	04-09-1790	Pieter en Maria Boogert
Arij Kooijman	10-06-1790	Leendert en Maria van der Burg
Maarten van der Linden	14-02-1790	Willem en Adriana Langeloo
Pieter Paaij	03-08-1790	Andries en Annetje Groen
Imand de Reus	29-08-1790	Gerrit en Adriana Kamp
Maarten de Reus	04-09-1790	Pieter en Maria Bogaard
Arij van der Spuij	20-10-1790	Fleuris en Pietertje Grein
Arij Stoutje	07-10-1790	Gerrit en Lena Stoker
Hendrik Wander	17-10-1790	Jan en Maria de Meer
Lijbert Weeda	10-08-1791	Cornelis en Sijtje Kievit
Jan Verbaas	14-09-1791	Leendert en Pieterella Leegeweg
Jacobus Bijland	28-10-1791	Cornelis en Elisabeth Huijsman
Jacob van Gelder	26-11-1791	Jan en Lijpje Langeweg
Maarten Brussaard	29-12-1791	Frans en Philippijntje Groenewoud
Cornelis Smit	17-01-1791	Hendrik en Maaijke van der Veer
Pieter Verschoor	02-02-1791	Gerrit en Lijntje Weeda

opgeroepen. Hiervoor kwamen diegenen in aanmerking die al een broer in het leger hadden, enig kind van een weduwe waren, die als oudste kind zorg droegen voor boertjes en zusjes na het overlijden van beide ouders, zonen van vaders ouder dan 71 jaar of getrouwd waren. Niet alleen voor het leger van Napoleon waren jonge mannen nodig, ook voor de binnenlandse veiligheid werden oproepen gedaan. Om de vloot te bemannen wordt een 'maritieme inscriptie' geregeld. Alle mannen tussen de 24 en 49 jaar, die in de kustprovincies wonen en een maritiem beroep uitoefenen, moeten zich registreren.

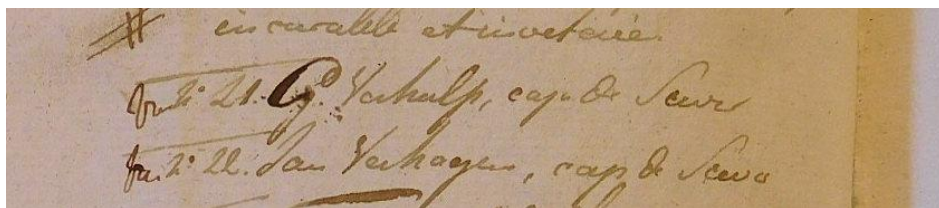
In Oud-Beijerland

In 1811 krijgen in de Hollandse departementen de klassen 1808, 1809 en 1810 een oproep. In 1811 en 1812 levert Oud-Beijerland 49 mannen aan het Franse

Lijst van lotelingen, lichting (klasse) 1809, Jan Verhagen nummer 22

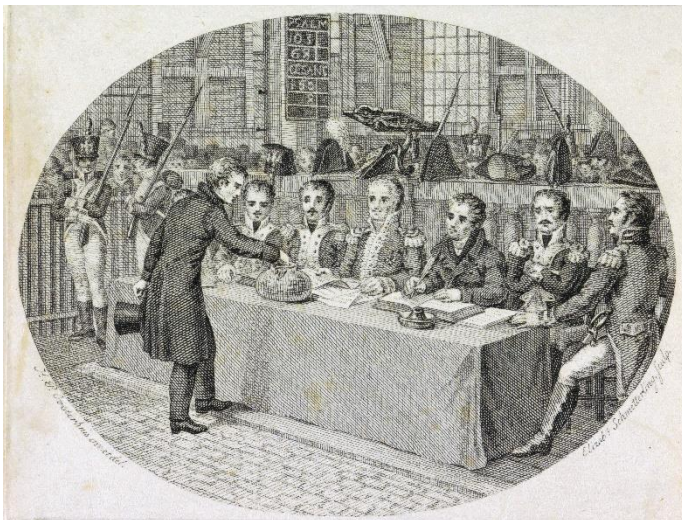
leger en de vloot. Negen personen uit klasse 1808, acht uit klasse 1809, elf uit klasse 1810, zeven uit klasse 1811 en veertien personen voor de maritiem

Keuringslijst, Jan Verhagen werd goedgekeurd (capable de servir)

inscriptie (zie kader voor de namen). Op 23 maart 1811 had er een nieuwe loting plaats, 23 vielen er in. Jan Jansz Verhagen lootte als nummer 22. Hij moest dus in dienst. Op 19 april 1811 kwam een aanschrijven om manschappen voor de actieve dienst en voor de reserve te leveren. En een lijst van alle varensgezellen van 24 tot 49 jaar. Er vielen er 39 in de loting, waarvan er maar zes ongetrouwd waren. Zodoende hoefden er maar 14 uit te trekken,

waarvan er 6 in de reserve vielen en dadelijk terug kwamen. Uit het weeshuis moesten in 1811 de gezondste jongens boven de 15 jaar eerst naar Dordrecht en daarna naar Den Haag getransporteerd worden om in de keizerlijke garde te dienen. Leendert Baars was de enige

loting in een kerk (Amsterdam)

die hiervoor in aanmerking kwam. Op 8 september 1811 kwam er een brief dat Oud-Beijerland 18 man voor het leger moest leveren, op 16 september 1811 op 9.00 uur werd de loting in de Dorpskerk gehouden. Op 10 oktober 1811 vergaderde de Raad van Recruiting wederom in de Dorpskerk.

Tenslotte

In een volgend artikel iets over de laatste jaren (na 1812) van het bewind van Napoleon. Ook in die periode waren veel Oud-Beijerlandse jongens in dienst van de Franse Keizer opgeroepen.

Literatuur

K. Siderius. *Uit vervlogen dagen*. Oud-Beijerland 1967

dr. C.W. (Christiaan) van der Spek. *Sous les armes*. Amsterdam 2016

Loek Dekker. *Het conscriptieoproer van Oud-Beijerland in 1813*. Oud-Beijerland 2014.

Loek Dekker in *Beijerlandsche Berichten* nummer 48, 51 en 52.

Adam Zamoyski. *1812 Napoleons fatale veldtocht naar Moskou*, Amsterdam 2005.

Nationaal Archief, 's-Gravenhage. *Archief prefect Monden van de Maas*, toegang 3.02.09 (diverse inventarisnummers).

Marnix van Aerssen, *Krijgsgevangene in Rusland*. Rotterdam 2012

Websites: Memoiredeshommes.sga.defense.gouv.fr

Archieven.nl; Nederlandse militairen in het leger van Napoleon